

Borsos Levente – Kruzslicz Tamás – Lukács-Somos Júlia

Bemutakozik a Pont HU módszertani csoport

1. Bevezetés

A Pont HU módszertani csoport 2017-ben alakult azzal a céllal, hogy nyitott, szakmai találkozási pontot, személyes és virtuális közösségi teret biztosítson a magyarral mint idegen nyelvvel foglalkozó szakemberek, oktatók, tanárok, illetve hallgatók számára. A cikkben a Pont HU alapítói bemutatják a szakmai platform által az elmúlt öt évben kifejtett tevékenységeket (tanári fórum, továbbképzések, tartalomkészítés), amelyek közös célja, hogy lehetőséget biztosítsanak a magyar mint idegen nyelv tanári szakmai közösségen belüli (generációkon és oktatási színtereken átívelő) tudásmegosztásra, tapasztalat- és véleménycserére, és gyakorlatorientált módon segítsék az újabb szakmai eredmények beépülését a mindennapi tanítási gyakorlatba.

Míg egy konkrét tanítási helyzetben a tanár egyedüli személyként vesz részt a tanuló(k) közvetlen tanításában, sőt gyakran az egész tanítási folyamatban, addig a tanári munka fontos részét képezik – minden tekintetben – az interakciók. A magyar mint idegen nyelv tanításában különösen gyakori jelenség, hogy a szaktanár az adott tanítási környezetben egyedül képviseli a szakmát, hiszen a közoktatási intézményekben, ahol állandó tantestület működik, ritkán jelenik meg a tantárgy oktatása, a nyelviskolákban pedig – néhány szerencsés kivételtől eltekintve – szintén ritka, hogy magyar mint idegen nyelvi munkaközösség álljon össze. A jelen cikk szerzői által 2017-ben indított Pont HU módszertani csoport pontosan erre a helyzetre is reagálva teremt szinergiákat a MID-tanárok és a terület szakemberei között, kreatív teret biztosít a tapasztalatcserére, tudásmegosztásra. Hiszen miközben a tanteremben a tanári munka magányos szakma, a szakmai együttműködések kialakítása és a folyamatos (ön)képzés fontos része mind a tanári motiváció fenntartásának, mind az állandó fejlődésnek (vö. Medgyes–Major 2004: 60–64).

Az együttműködések közvetlen hatással vannak a tanári kompetencia fejlődésére is. Az interperszonális kapcsolatok – azokon belül a szakmai szociális interakciók – egyértelműen támogatják az egyéni motiváció meglétét és hosszú távú fennmaradását (Bárdos 2000: 203–204), a kooperáció növeli a kompetencia tudatos és reflexív alkalmazását. A posztkommunikatív nyelvoktatási felfogás a tanári szerepet a tanítási folyamatot facilitáló, instrukciókat, impulzusokat adó, a tanulói autonómiát támogató szerepként határozza meg (Erdei 2002: 49). Ennek megvalósításához elengedhetetlen, hogy maga a tanár is megfelelő szakmai autonómiával rendelkezzen, amelynek kialakításában, fejlesztésében és fenntartásában segít a folyamatos (ön)reflexió a didaktikai és szakmódszertani tudás és a készségek területén is. Mindezekre tartalmilag is reagálnak a Pont HU tevékenységei: a szakmai találkozásokon fontos szerepet kap az egymástól tanulás, a közös módszertani kincs felmutatása és megosztása. A Pont HU szakmai blogján (www.ponthu.blog.hu) pedig a magyar mint idegen nyelv tanítása és az ehhez kapcsolódó elméleti háttérrel adó tudományterületek képviselői osztják meg tapasztalataikat egy-egy konkrét, a tanári gyakorlathoz is kapcsolódó témában. Utóbbi írások szerkesztése során kiemelt jelentőségű, hogy olyan bejegyzések, írások jelenjenek meg, amelyek megállapításai közvetlenül értelmezhetőek és hasznosíthatóak a tanítás során.

Jelen írás szerzői a fenti gondolatok mentén 2017-ben indították el a Pont HU nevű kezdeményezést. Az ELTE BTK Magyar mint Idegen Nyelv Tanszékével együttműködésben létrejött a magyar mint idegen nyelvi módszertani műhely tanári fóruma, és ebből kiindulva,

ezt kiegészítve organikus módon bővült további tevékenységekkel a Pont HU tevékenységeinek köre. A fent említett és 2018-ban elindított blog nemcsak a tanári fórum, illetve más magyar mint idegen nyelvi továbbképzések, konferenciák, szakmai események bemutatásához biztosít felületet, hanem az évek során számos új rovattal kibővülve segíti a tanárok közötti információ- és tudásmegosztást. A tanári fórumok mellett nagyobb léptékű tematikus továbbképzéseket is szerveztünk, illetve saját fejlesztésű tananyagokat készítettünk. Az alábbiakban részletesen ismertetjük a Pont HU tevékenységi köreit és az azokhoz kapcsolódó, a magyar mint idegen nyelv tanításához köthető szellemi termékeket.

2. A Magyar mint Idegen Nyelvi Módszertani Műhely tanári fóruma

A Pont HU a Magyar mint Idegen Nyelvi Módszertani Műhely megalapításával és tanári fórumok szervezésével kezdte meg működését. E találkozások célja annak a lehetőségnek megteremtése, hogy a szakmabeliek találkozhassanak egymással, bővebb ismereteket szerezzenek egy-egy módszertani kérdéstről, megosszák egymással saját tudásukat és szakmai tapasztalataikat, és az így létrejövő közös tudást mindennapi munkájuk során hasznosítani tudják. A minél szélesebb körű tudásmegosztás érdekében fontos volt számunkra az is, hogy bárki csatlakozhasson a tanári fórumhoz, aki érdeklődést mutat a magyar mint idegen nyelv tanítása iránt – így egyetemi oktatók, lektorok, vendégoktatók, magyar mint idegen nyelvi tanárok, egyetemi hallgatók, más szakterületekről érkező érdeklődők egyaránt látogatják a rendezvényeket.

A tanári fórumok 2017 óta folyamatosan, félévente legalább három alkalommal kerülnek megrendezésre; cikkünk írásának idejéig összesen 26 műhelyfoglalkozásra került sor (a témák és előadók listáját lásd az 1. táblázatban). Kezdetben az ELTE BTK Magyar mint Idegen Nyelv Tanszéke támogatásával, az egyetem Doktori Kiválósági Központjában személyesen került sor a műhelyfoglalkozásokra, 2020 óta pedig az online térben találkozhatnak egymással a résztvevők. A rendezvénysorozat elindulása óta összesen mintegy 250 kolléga vett részt legalább egy személyes vagy online műhelyfoglalkozáson, az online formátumnak köszönhetően pedig Magyarországon kívül 22 országból csatlakoztak résztvevők (vendégoktatók, hétvégi magyar iskolákban tanító pedagógusok stb.) a virtuális találkozókhoz.

Az első alkalomok során a Pont HU alapítói tagjai mutatkoztak be, illetve ismertették meg kutatási területüket a résztvevőkkel. Az első félévben a magyar mint idegen nyelvi órán megvalósuló kommunikáció állt a középpontban. A bemutatkozó félév a tanári kommunikáció vizsgálatával kezdődött: az alapító tagok közül elsőként Lukács-Somos Júlia irányításával foglalkozhattak a résztvevők a magyar mint idegen nyelv tanári beszéd mennyiségi és minőségi kérdéseivel, illetve az idegen nyelvi pragmatikai kompetencia tanári beszéden keresztül megvalósuló fejlesztésének lehetőségeivel. Ezt követte Kruzslíc Tamás interaktív műhelyalkalma, akinek segítségével a jelenlévők bővebb ismereteket szerezhettek az idegen nyelvi készségfejlesztés lehetőségeiről az információs és kommunikációs technológia alkalmazásával. A harmadik műhelyalkalmat Borsos Levente vezette, akinek témája a multimedialitás és a kultúraközvetítés lehetőségei voltak a magyar mint idegen nyelvi tanításában, így az alkalom résztvevői tájékozódhattak a filmek és más audiovizuális műfajok fordításának szerepéről a nyelvtanításban, valamint betekintést nyertek a feliratozás elméleti és gyakorlati aspektusaiba.

Az első félévet követően minden alkalommal meghívott vendégek beszéltek saját kutatási területükhöz kapcsolódó témákról, és a műhelyfoglalkozásokat félévente, meghatározott koncepció szerint szervezte és hirdette meg a Pont HU csapata. Minden félévre kijelölésre került tehát egy tematika, és ahhoz kapcsolódóan kértünk fel kollégákat az interaktív

műhelyalkalmak vezetésére. A már megtartott alkalmak tematikáját, a meghívott előadók nevét és az általuk vezetett műhelyfoglalkozás címét az 1. táblázat mutatja be.

2017/2018. őszi félév: A kommunikáció kommunikációja
1. Lukács-Somos Júlia: <i>A tantermi kommunikáció: ki, mikor, miért, mennyit beszél a nyelvórán?</i>
2. Kruzslicz Tamás: <i>Az idegen nyelvi készségfejlesztés lehetőségei információs és kommunikációs technológiával</i>
3. Borsos Levente: <i>Multimedialitás és kultúraközvetítés a MID-tanításban: filmek, fikció, fordítás és feliratok</i>
2017/2018. tavaszi félév [tematikus cím nélkül]
1. Hajba László – Pál Barbara: <i>Virtuális magyarórák</i>
2. Barbarics Márta: <i>Gamifikáció a nyelvoktatásban</i>
3. Lázár Ildikó: <i>Kultúrák találkozása a nyelvórán</i>
2018/2019. őszi félév: Nyelv- és módszertan
1. Szili Katalin: <i>Az igekötőkről és tanításukról</i>
2. Weber Katalin: <i>Igés szerkezetek – tárgyias szerkezetek tanítása</i>
3. Imrényi András: <i>Szórendi kérdések a MID-tanításban</i>
2018/2019. tavaszi félév: Nyelvtanítás és kultúraközvetítés
1. Szabó T. Annamária: <i>„Zene nélkül mit érek én?” – Dalok, zenék a MID-órákon</i>
2. Tóth Eszter: <i>Nyelvtanulás az utcán?! – Épített környezet és nyelvtanulás</i>
3. Dávid Mária: <i>Ünnepek a tanulás szolgálatában – Módszerek és fortélyok</i>
2019/2020. őszi félév: Fókuszban a célcsoportok
1. Lukács-Somos Júlia – Ottucsák Melinda A.: <i>Menekült gyermekek és felnőttek tanítása a gyakorlatban</i>
2. Balogh Lili – Varga Richárd: <i>MID-tanítás a középiskolában</i>
3. Erdősi Vanda – Jakab Ildikó: <i>A magyar idegen nyelvként való tanítása az egyetemi előkészítőkön</i>
2019/2020. tavaszi félév: Szépirodalom a MID tanításában
1. Kovács Renáta: <i>A kortárs szépirodalomban és a színjátszásban rejlő készségfejlesztési lehetőségek</i>
2. Bedecs László: <i>„Mire gondolt Nyikoláj?” – A vers és értelmezése a MID-órákon</i>
3. Dóla Mónika: <i>Kortárs prózai szövegek felhasználása a magyar mint idegen nyelv tanításában</i>
2020/2021. tavaszi félév: A digitális távoktatás: praktikák, tanulságok, „jó gyakorlatok”
1. Baumann Tímea: <i>A kiejtés mint fejlesztési terület (nem csak) online környezetben</i>
2. Kajdi Alexandra: <i>Beszéd-készség-fejlesztés B2-es szinttől digitális környezetben</i>
3. Görbe Tamás: <i>A szövegkompetencia (szövegértés és -alkotás) fejlesztése interaktív eszközökkel</i>
4. Árvay Anett: <i>A multikulturalitás mint didaktikai eszköz: nyelvhasználat, kultúra és motiváció összefüggései a soknemzetiségű csoportok MID tanításában – tapasztalatok és „jó gyakorlatok”</i>
5. Debreczeni Csaba: <i>Diákközpontú óratervezés: veszélyek és lehetőségek</i>
2021/2022. őszi félév: Utak és kereszteződések a megújuló MID-tanításban
1. Papp Szilvia: <i>Készségfejlesztés eszközei, módszerei (nem csak) online</i>
2. Kovács Renáta: <i>Kooperáció, tanulói autonómia, valós problémamegoldás – egy pedagógiai megközelítés „jó gyakorlatai”</i>
3. Szili Katalin: <i>Mit tanít egy MID-tanár? – A MID-tanítás tartalmi kérdései</i>

1. táblázat: a Pont HU tanári fórumának témái és előadói, 2017–2022.

A második félévtől tehát a résztvevőknek lehetőségük nyílt tapasztalatcserére különböző grammatikai jelenségek tanításával kapcsolatban (igekötők, igés és tárgyas szerkezetek, szórendi kérdések), a kultúraközvetítés és a nyelvtanítás összefüggései mentén (kultúrák találkozása a nyelvórán, dalok, ünnepek, épített környezet mint a kultúraközvetítés lehetőségei), egyes célcsoportok részletesebb megismerésével (menekült tanulók, középiskolai diákok, egyetemi előkészítők hallgatói), illetve különböző aktuális módszertani kérdésekről (virtuális magyarórák, gamifikáció).

A műhelyfoglalkozások menetét a közös tudásépítésre és -megosztásra épülő koncepciónk határozta meg: minden alkalmat egy rövid, az adott témához kapcsolódó elméleti bevezető nyitott meg, amelyet különböző, aktív részvételt igénylő, kooperatív csoportmunkában végezhető feladatok követtek. Fontos szerepet kapott a feladatok megbeszélése, a saját tapasztalatok megvitatása nemcsak az előadó, hanem minden résztvevő mindennapi kihívásainak megismerése, megoldási javaslatok felmutatása és megvitatása. A műhelyalkalmak a résztvevők kérdéseinek megválaszolásával zárultak. Kezdetől fogva kiemelt jelentőséggel bírtak az alkalmakon résztvevők visszajelzései, amelyekre folyamatosan igyekeztünk és igyekszünk reagálni a következő műhelyfoglalkozások megtervezésekor.

A pandémia 2020-ban új kihívások elé állított bennünket. Mivel nem volt lehetőség személyes találkozásokra, a módszertani műhely a virtuális térbe költözött. Annak érdekében, hogy a résztvevők maximálisan élni tudjanak a virtuális tér adta lehetőségekkel, újra kellett gondolni a műhelyalkalmak szerkezeti felépítését is. Így alakult ki az a gyakorlat, hogy a felkért előadók különböző előzetes anyagokat (videót, prezentációt, vázlatot stb.) készítenek az általuk bemutatott témában, amelyeket a résztvevők rendelkezésére bocsátanak a virtuális találkozást megelőzően. Így – némileg a *flipped classroom* módszeréhez hasonlóan – az önálló felkészülés után a Zoom program segítségével létrejövő élő videókonferencián már a téma interaktív közös feldolgozására kerülhet a hangsúly. A virtuális műhelyfoglalkozásokon igyekszünk minél inkább kihasználni a digitális közeg kollaborációt és tudásmegosztást ösztönző jellegét (Borsos–Kruszlicz 2022). A *chat* funkció lehetővé teszi a kérdezést, illetve a témához való hozzászólást, a *break-out roomok* pedig támogatják a kis csoportokban zajló munkát. A csoportmunka során a résztvevők közösen szerkeszthető Google Dokumentumban (vagy más kollaborációt lehetővé tevő online eszköz, pl. Mural használatával) dolgozzák ki a műhelyvezetőtől kapott feladatot. Ezek a dokumentumok közös produktumként az összes jelenlévő számára később is elérhetőek maradnak.

Az online műhelyalkalmak során az érdeklődők betekintést nyerhettek a szépirodalmi szövegek magyar mint idegen nyelvi órán való felhasználásának módszertanába; foglalkoztunk verssel, prózával és drámai szövegekkel egyaránt. Mivel a pandémia következtében a teljes szakma az online térben volt kénytelen mindennapi munkáját folytatni, ezért fontos célkitűzésnek éreztük a virtuális tanítással való közös foglalkozást. Ezért egy féléven keresztül a digitális távoktatás került a figyelem középpontjába. Szó esett a kiejtés, a beszédkézség, a szövegkompetencia fejlesztéséről online környezetben, illetve témaként megjelent a multikulturalitás mint didaktikai eszköz és a diákközpontú óravezetés. A digitális távoktatásról online diskurzust folytatni azzal az előnnyel járt, hogy a megbeszélés mellett a résztvevők kipróbálhattak digitális eszközöket, alkalmazásokat, olyan technikákat, amelyek az online térben (is) hatékonyan működnek. Ezenkívül olyan kollégáknak is alkalmuk nyílt csatlakozni a fórumhoz, akik korábban személyesen ezt nem tehették meg, hiszen Budapesttől, illetve Magyarországtól távol élnek. A műhelyalkalmak online szervezése tehát megkönnyítette a csatlakozást, kitágította a lehetőségeket, illetve autentikus módon tette lehetővé egyszerre a tudásmegosztást, illetve a digitális kompetencia fejlesztését (Ghomi–Redecker 2019). Ugyanakkor hiányzik a személyes találkozás, a közvetlen kommunikáció, a gyorsabb tapasztalatcsere és a kollégák közötti kötetlenebb beszélgetés. Mindezek miatt

fontosnak tartjuk, hogy a jövőben mindkét jelenléti formát megtartsuk, és a lehetőségekhez mérten egyensúlyra törekedjünk az online és az offline alkalmak tekintetében.

3. Továbbképzések

A tanári fórum mellett a Pont HU tevékenységében fontos szerepet játszik a továbbképzések szervezése, illetve más szakmai szervezetek által meghirdetett továbbképzéseken, workshopokon, műhelyalkalmakon való részvétel. Első saját szervezésű továbbképzésünk középpontjában a nyelv és a kultúra egysége állt, e gondolatnak a magyar mint idegen nyelvi órákon való megjelenésével foglalkoztunk. A kiscsoportos, gyakorlati képzés meghívott előadója Szili Katalin nyelvész volt, aki interaktív előadást tartott a témában, ezt követték a Pont HU alapító tagjainak gyakorlati műhelyfoglalkozásai.

Szili Katalin interaktív előadásának meghatározó alapgondolata az volt, hogy a nyelvtanítás elválaszthatatlan a kultúra tanításától (vö. pl. Wierzbicka 2003). A magyar mint idegen nyelv tanára nem csupán nyelvet tanít, hanem azzal együtt kulturális információkat ad át, amelyek elválaszthatatlanok a magyar nyelvtől. Újra kell tehát értelmeznünk a kultúra helyét a nyelvoktatásban, a nyelvet és kultúrát célszerű egyidejűleg, egységben tanítani – szemben azzal az elképzeléssel, hogy a kulturális ismereteket a nyelv tanulásától elkülönülten, külön tantárgy (pl. magyarságismeret) keretében tanulják a diákok. Ennek a szemléletnek a gyakorlati megvalósulását a lexika (vö. Szili 2014, 2016) és a grammatika (vö. Szili 2012) területéről vett példákon keresztül mutatta be az előadó.

A továbbképzés második részében interaktív workshopok segítségével ültethették át a gyakorlatba a résztvevők a témában megszerzett elméleti tudást. Lukács-Somos Júlia workshopján a pragmatikai kompetencia fejlesztésével, annak magyar mint idegen nyelvi tanórai lehetőségeivel foglalkozott. Az elméleti háttértudás megismerésén kívül a résztvevőknek lehetőségük volt gyakorlati technikák, módszerek kipróbálására, elemzésére, illetve saját ötleteik megosztására. A továbbképzés harmadik részében Borsos Levente és Kruzslicz Tamás vezetésével egy konkrét, a tanórákon is felhasználható projekt munka készítésén keresztül történt meg a nyelv és a kultúra összefonódásainak, azok taníthatóságának vizsgálata. A magyar kultúra nyelvi megjelenéseinek formáit és azok órai felhasználásának lehetőségeit keresték a résztvevők Molnár Ferenc külföldön is nagy népszerűségnek örvendő regénye, *A Pál utcai fiúk* kiemelt részleteiben.

Az Ukrajnában kitört háború okozta menekültválságra reagálva került megrendezésre a 2022 márciusában tartott továbbképzésünk *Idegenajkú menekültek magyarnyelv-tanítása* címmel. A kialakult krízishelyzetben fontosnak tartottuk, hogy teret és lehetőséget adjunk az Ukrajnából Magyarországra érkezők magyartanulásával kapcsolatos kérdések, a helyzetből fakadó kihívások közös áttekintésére, az egyes részterületek képviselői közötti tudáscserére. A helyzet jogi, humanitárius, szociális és gyakorlati vonatkozásaiba Bognár Katalin, a Menedék Migránsokat Segítő Egyesület szakmai vezetője vezette be a jelenlévő pedagógusokat. A menekült gyermekek tanításának tanításmódszertani és oktatásszervezési jellegzetességeit Ottucsák Melinda A., a Dr. Mező Ferenc Általános Iskola magyar mint idegen nyelvi programjának vezetője mutatta be, különös tekintettel a közoktatásban meglévő jó gyakorlatokra. H. Tóth István – Ungváron és Moszkvában szerzett lektori tapasztalataira is építve – a közvetítőnyelv nélküli nyelvoktatás gyakorlati vonatkozásairól beszélt a jelenlévőknek, elsősorban a teljesen kezdő nyelvtanulóakra, az első tanórákra összpontosítva. A továbbképzés – amelynek résztvevői között egyaránt voltak a magyar mint idegen nyelv, a menekültek, illetve a gyerekek oktatásában előzetes tapasztalattal rendelkezők és olyanok, akik számára a fenti területek (valamelyike) új kihívást jelent – lehetőséget adott arra is, hogy felmérjük, milyen további eszközökkel (tananyagismertetésekkel, könyvbemutatókkal,

módszertani interjúkkal, további tematikus eseményekkel) járulhatunk hozzá az ukrain háború miatt hazánkba érkező menekültek eredményes magyarnyelv-tanulásához. Ezek alapján folytattuk a téma feldolgozását a Pont HU rendelkezésére álló különböző eszközökkel és felületeken.

A saját továbbképzések szervezése mellett folyamatosan részt veszünk különböző szakmai napokon, rendezvényeken, workshopokon. A tudás- és tapasztalatmegosztás jegyében fontosnak tartjuk, hogy az e rendezvényeken szerzett információkat és gyakorlati ismereteket mások számára is elérhetővé tegyük. Ennek felületeként is szolgál 2018 tavaszán indított, az alábbiakban részletesebben bemutatandó blogunk, amelyen rendszeresen közlünk beszámolókat különböző szakmai rendezvényekről.

Hírt adunk a Magyar Alkalmazott Nyelvészek és Nyelvtanárok Egyesülete (MANYE) Magyar mint idegen nyelvi szakosztálya (WI) által szervezett eseményekről és egyéb magyar mint idegen nyelvi vonatkozású konferenciákról, részletes tudósítást tettünk közzé az egi Eszterházy Károly Egyetem Magyar Nyelvészeti Tanszéke által szervezett PeLiKon oktatásnyelvi konferencia *Egy digitális MID-módszertan felé – A magyar mint idegen nyelv digitális tanításának módszertani alapjai és tárgyspecifikus kihívásai* című kerekasztal-beszélgetéséről, összefoglalót közöltünk az ELTE képviselőinek tollából a közép-európai kulturális kapcsolatok hálózatiságát vizsgáló CENTRAL-projekt berlini zárókonferenciájáról. További beszámolók készültek egyéb workshopokról, továbbképzésekről: pl. a gyermekek tanításával foglalkozó MidKid (W2) bemutatkozó workshopjáról, a NovoSchool nyelviskola *A magyar mint idegen nyelv tanítása közvetítő nyelv nélkül* című tanártovábbképzéséről és más rendezvényekről (pl. *Nyelvparádé*).

4. Blog

2018-ban indított blogunk fontos célkitűzése, hogy a fent említett, a magyar mint idegen nyelv tanításával kapcsolatos eseményeken, újdonságokon kívül helyet adjon a magyar mint idegen nyelv tanításához kapcsolódó módszertani tartalmaknak, és lehetőséget biztosítson arra, hogy az egyes magyar nyelvi oktatóhelyeken folyó szakmai munkáról a tágabb szakmai közösség is értesülhessen. Ennek megfelelően – a Pont HU által szervezett rendezvényekről szóló beszámolók mellett – a blog különböző rovatokba rendezve sokszínű írások megjelenéséhez biztosít felületet, amelyeknek szerzői között a Pont HU alapítóin kívül számos más kollégát is találunk.

A blog rendszeresen helyet ad olyan írásoknak, amelyek az egyes (a magyart idegen nyelvként tanító) oktatóhelyeken zajló munkáról tudósítanak egy-egy jó gyakorlaton keresztül. Kovács Renáta, az Oszakai Egyetem lektora például olyan projekteket mutatott be, amelyek során az egyetem magyar szakos hallgatói kortárs irodalmi szövegekből írnak és adnak elő színdarabokat. Egy másik bejegyzésben Hunyadi Kata a Funside Egyesület nyári gyerektáborában zajló magyar mint idegen nyelvi munkát ismertette a szélesebb MID-tanári közösség számára. Az e bejegyzésekben leírt szakmódszertani megközelítések, didaktikai módszerek, feladattípusok részletes leírása lehetőséget ad az azokban rejlő didaktikai lehetőségek kiaknázására, beépítésére és használatára más kollégák saját munkája során is.

Önálló rovattá nőtte ki magát az a bejegyzéssorozat, amelynek írásaiban adott anyanyelvű tanulók magyartanításának jellegzetességeit, módszertani sajátosságait járja körül egy-egy az adott nyelvet jól ismerő, illetve az adott anyanyelvű diákokkal jelentős tapasztalattal rendelkező tanár kolléga. A bejegyzések áttekintik az adott nyelv és a magyar nyelv közötti fő (tipológiai, hangtani, morfológiai, szintaktikai, pragmatikai stb.) hasonlóságokat és különbségeket, ezeken keresztül rámutatnak az adott anyanyelvű nyelvtanulók számára könnyebbé, illetve nehezséget jelentő jelenségekre. A nyelvi összevetésen kívül a szerzők

rávilágítanak az adott nemzetiségre jellemző oktatásszociológiai háttérre, tanulói attitűdre, és olyan módszertani megoldásokat, feladattípusokat ajánlanak a kollégák figyelmébe, amelyek révén hatékonyabbá válhat az adott anyanyelvű diákokkal zajló munka. Cikkünk írásának idejéig csaknem tíz nyelvet és nyelvtanulói csoportot mutattunk be sorozatunkban: török (Tóth Éva), kínai (Debreczeni Csaba), japán (Borsos Levente), spanyol (Tóth Gergő), szlovén (Schwetter Éva), hindi (Köves Margit), német (Hegedűs Rita). A fenti sorozathoz kapcsolódnak azok az írások is, amelyek egy adott külföldi oktatóhelyen és tanulói csoporttal zajló tanári munkáról számolnak be. A São Pauló-i (Kóbori Sarolta és Demkó Anita) vagy éppen clevelandi (Gárdosi Rita) oktatói munka leírásán keresztül a braziliai és észak-amerikai származásnyelvi tanulók tanításának módszertani jellegzetességeibe nyerhetünk betekintést. Reményeink szerint az így létrejövő és folyamatosan bővülő, bárki számára elérhető tudásbázis a kollégák segítségére van, akár homogén, akár heterogén csoportban találkozunk az adott tanulói csoporthoz tartozó diákokkal, célnyelvi vagy nem célnyelvi környezetben egyaránt.

Blogunkon rendszeresen hírt adunk az újonnan megjelenő magyar mint idegen nyelvi tananyagokról is. A puszta bemutatáson túl azt is fontosnak tartjuk, hogy a szakmai közösség, a tananyagokat használó tanárok betekintést nyerjenek az egy-egy tananyag mögött meghúzódó elméleti megfontolásokba és módszertani elvekbe. Ezért választottuk a tananyagok bemutatásához a szerzőkkel készített módszertani interjú formáját. Mind ez ideig két, széles körben használt tananyagcsalád szerzőivel készítettünk ilyen beszélgetést (Durst Pétert a *Lépésenként magyarul* sorozat új kiadásáról, a Pelcz Katalin – Szita Szilvia szerzőpárost pedig a *MagyarOK* tananyagcsaládról kérdeztük), de a közeljövőben további tananyagok szerzőivel készített interjúink is elérhetővé válnak a weboldalon.

A TÁMPONT rovat, amely szintén a blogon található, nyelvészeti kiindulópontú, de módszertani fókuszú írásokat közöl. A bejegyzéssorozat a tanítás során akár a tapasztalt tanárok számára is fejtörést okozó grammatikai jelenségek (pl. a kicsinyítő képzők rendszere, az igekötők szemantikája) működését járja körül – nem meglepő, hogy a használati és formai szabályok számbavételével, hanem a tanítás gyakorlatában felhasználható magyarázatokkal is szolgálva. A Kajdi Alexandra által szerkesztett sorozatban a fentiekén kívül minden témakörhöz kapcsolódóan egy-egy feladatsor is megjelenik, konkrét ötleteket nyújtva az adott jelenség nyelvórai feldolgozásához.

5. MÓDSZERTár rovatunk a Magyarul Tanulók magazinban

Fontos célkitűzésünk, hogy az általunk szervezett rendezvényeken létrejövő közös tudás megtalálja útját a MID-tanítás tantermi gyakorlatába, s a különböző elméleti megközelítések valódi feladatokban, tananyagokban öltsenek testet. A *Magyarul Tanulók* magazinnal (W3) 2018-ban indult együttműködésünk keretében ezt mi magunk is próbáljuk elősegíteni a magazinban indított állandó, *MÓDSZERTár* elnevezésű szakmódszertani rovatunkban. A *Tanároktól tanároknak* alcímet viselő rovatban minden esetben egy, az adott magazinszám aktuális témájához kapcsolódó feladatsor kap helyet. Ahogy már a rovat alcíme mutatja, az összeállítás célja, hogy módszertani ötletekkel szolgáljon a tanár kollégák számára az adott témakör feldolgozásához, amelynek során rendszerint valamely tanári fórumunkon feldolgozott szakmódszertani kérdést állít középpontba. Így születtek egyebek mellett a család témáját az interkulturális kommunikatív kompetencia fejlesztése felől feldolgozó, a kávéházak témáját az épített környezeti nevelés módszertanára építve bemutató vagy éppen az önkéntesség témáját a tranzitivitás szisztematikus gyakorlásával kombináló feladatsorok. A feladatok összeállításakor arra törekszünk, hogy mind a magazint olvasó nyelvtanulók, mind a tanár kollégák számára hasznos és széles körben használható anyag jöjjön létre. Szándékunk

szerint a feladatok – amelyek mindegyike egy-egy nyelvi készség célzott fejlesztésére irányul – különféle nyelvi szinten álló tanulók számára is megoldhatók, mindazonáltal a kollégákat arra biztatjuk, hogy a feladatokat szabják az általuk tanított tanulócsoporthoz egyéni igényeire, a feladatokban megjelenő módszertani ötleteket pedig más témákra adaptálva is próbálják beépíteni tanári repertoárjukba.

6. Összegzés

A Pont HU módszertani csoport a MID-tanárok közötti szakmai kohéziót támogató civil kezdeményezésként jött létre. Kiemelten fontosnak tartjuk azokat a lehetőségeket, amelyek segítik a párbeszédet, új szakmai tartalmak, kutatások létrejöttét, támogatják az együttműködéseket, fórumot biztosítanak a professzionális diskurzushoz, elősegítve a tanárok egyéni fejlődését, illetve kölcsönös tapasztalatcseréjét. Az intézményes keretek között működő hivatalos fórumok mellett ilyen tartalmakat és célkitűzéseket valósít meg immár ötödik éve működő módszertani csoportunk.

Megragadjuk az alkalmat, hogy ezúton is köszönetet mondjunk mindenkinek, aki tudásával, munkájával, lehetőségei, akár infrastrukturális háttér biztosításával támogatta a közös munkát. Köszönjük vendégszerzőinknek és előadóinknak azt az önzetlen és egyöntetű lelkesedést, amellyel részt vállalnak a közös munkában előadásokkal, műhelyvezetéssel, blogbejegyzésekkel. Nagy örömünkre szolgál, hogy mind több és több az olyan fórum, amelyen keresztül a MID-tanári szakmáról és munkáról, módszertani problémáiról, elméleti háttéréről és gyakorlati megvalósulásának kérdéseiről beszélgethetnek a szakma képviselői, és ezeken keresztül rengeteget tanulhatunk, fejlődhetünk. Bízunk benne, hogy a Pont HU is olyan felület, amely hozzá tudott és a jövőben is hozzá tud ehhez járulni.

Irodalom

- Bárdos Jenő 2000. *Az idegen nyelvek tanításának elméleti alapjai és gyakorlata*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Borsos Levente – Kruzsliz Tamás 2022. Digitális oktatási megoldások a magyar mint idegen nyelv tanításában – a COVID-19 járvány miatt kialakult távoktatás tanulságai. *Modern Nyelvoktatás* 28 (1–2). 77-97.
<https://ojs.elte.hu/modernnyelvok/article/view/4361/3433>
- Erdei Gyula 2002. A posztkommunikatív idegennyelv-oktatáshoz. In: Kárpáti Eszter – Szűcs Tibor (szerk.): *Nyelvpedagógia. Iskolakultúra* 12: 47–52.
- Ghomi, Mina – Redecker, Christine 2019. Digital Competence of Educators (DigCompEdu): Development and Evaluation of a Self-assessment Instrument for Teachers' Digital Competence. In: *Proceedings of the 11th International Conference on Computer Supported Education, Crete, Greece, 2–4 May 2019*. SciTePress, Heraklion. 541–548.
- Medgyes Péter – Major Éva 2004. *A nyelvtanár*. Corvina Könyvkiadó, Budapest.
- Szili Katalin 2012. A grammatika és kultúra viszonyának kérdéséhez, a felszólító mód kapcsán. In: Balázs Géza – Veszelszki Ágnes (szerk.): *Nyelv és kultúra, kulturális nyelvészet*. Magyar Szemiotikai Társaság, Budapest. 327–333.
- Szili Katalin 2014. A fogalmakról interkulturális nézőpontból. In: Ladányi Mária – Vladár Zsuzsa – Hrenek Éva (szerk.): *Nyelv, társadalom, kultúra: interkulturális és multikulturális perpektívák I–II.: XXIII. Magyar Alkalmazott Nyelvészeti Kongresszus*. Tinta Könyvkiadó, Budapest. 251–256.
- Szili Katalin 2016. The dialogue of words across languages In: Deckert, Mikolaj – Witczak-Plisiecka, Iwona (eds.): *Language and cognition: meaning across context*. Lincom, München. 133–141.
- Wierzbicka, Anna 2003. *Cross-Cultural Pragmatics* [2nd ed.]. Mouton de Gruyter, Berlin.
- W1: <https://manye.hu/szakosztalyok/magyar-mint-idegen-nyelvi-szakosztaly/>
 W2: <https://midkid.org>
 W3: <https://www.magyarultanulok.com>
 Pont HU blog: <https://ponthu.blog.hu>

Borsos, Levente – Kruzslicz, Tamás – Lukács-Somos, Júlia

The Pont HU working group for Hungarian as a foreign language

Pont HU, the working group for methodology and language pedagogy in Hungarian as a foreign language (HFL) was formed in 2017 with the intention to provide an open-access academic platform, and a both personal and virtual public space for teachers, researchers, and students involved in HFL research and teaching. In this paper, the founders of Pont HU present the activities organized by the working group over the past five years of their history: teachers' forums, training courses, and content creation. All these activities work toward a common goal; namely, to promote, in a practice-oriented fashion, the implementation and application of novel academic findings in everyday teaching practices by providing opportunities for the HFL teaching community – across generations and education arenas – to meet with each other, discuss various issues related to the field, share their knowledge and experiences, exchange their ideas and opinions, and learn from each other.